

વર્ષ- ૨૦૨૧/૨૨
Eco Club
યુથ એન્ડ ઇકો ક્લબ ફાઈલ
શાળાનું નામ -
તાલુકો -
જીલ્લો -

હેતુ / ઉદ્દેશ :

વિદ્યાર્થીઓમાં પ્રાકૃતિક સંશાધનોના ન્યાયિક ઉપયોગ, સ્થિરતા તથા સંરક્ષણ માટે જાગૃતિ કેળવવી અને પર્યાવરણ પ્રેમ વધારવો, વિદ્યાર્થીઓમાં પર્યાવરણલક્ષી વ્યવહારને પ્રોત્સાહિત કરવા તથા પર્યાવરણને લગતી અર્થપૂર્ણ પ્રવૃત્તિઓ અને પ્રોજેક્ટમાં ભાગ લે અને તેવી પ્રવૃત્તિઓ કરે તે માટે સક્ષમ બનાવવા, બાળકો ભવિષ્યના પડકારો સામે લડી શકે તથા નકારાત્મક લાગણીઓ જેવી કે તણાવ, શરમ અને ડરનો સામનો કરી શકે તે માટે જીવન કૌશલ્ય, આત્મ સન્માન, આત્મ ગૌરવ અને આત્મ વિશ્વાસ તથા અનુકૂળન વિકસાવવું, વિદ્યાર્થીઓને સહભાગી અને પ્રક્રિયાલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા વિવેચનાત્મક રીતે વિચારવાની અને સમસ્યાઓ તાર્કિક રીતે હલ કરવાની તકો આપીને તેમની શારીરિક, માનસિક, ભાવનાત્મક અને સામાજિક કુશળતાને મજબૂત બનાવવી.

• પરિચય

- શિક્ષણના ક્ષિતિજ વિસ્તરતા વિકાસશીલ દેશોને વિવિધ સમસ્યાઓ વિશે જાગૃત થઈ વિકાસલક્ષી માર્ચને સરળ બનાવવા તરફ સંકેત આપ્યો છે અને તેથી જ વિદ્યાર્થીઓ કુપ્યુટર શિક્ષણ, વસ્તી શિક્ષણ, ઉર્જા શિક્ષણ , પર્યાવરણીય શિક્ષણના નવા ક્ષેત્રો તરફ આકર્ષાય છે, નવા અભ્યાસક્રમો બનાવતી વખતે, નિર્માતાઓએ આ પ્રકારના નવા વિષયોના બંધારણ, વિસ્તરણ અને કાર્યકારી ક્ષેત્ર જેવા તત્વોને સ્થાન આપ્યું છે. પર્યાવરણીય શિક્ષણ એટલે એક એવો વિષય જે પર્યાવરણીય જાળવણી અને તેના માટેના માનવ પ્રયત્નો તરફ સંયુક્ત રૂપે દર્શાવતો વિષય છે,

કોઈ વ્યક્તિએ તેની આસપાસ થતી ઘણી સીધી અને પરોક્ષ બાબતોનો સામનો કરવો પડે છે. આજુબાજુની બાબતોમાં કેટલાક શારીરિક અને કેટલાક જીવંત તત્વોનો સમાવેશ કરી શકાય છે. મનુષ્યની આ દુનિયામાં, પર્યાવરણીય હિલચાલને કારણે જીવનનું કાર્ય વધુને વધુ સરળ બન્યું છે. જેમ જેમ સૂર્ય ઉગે છે, પર્યાવરણીય તત્વો એકબીજાને સહકાર આપીને ઇકો સિસ્ટમમાં જીવંત બનાવે છે. વસ્તી વૃદ્ધિ અને મનુષ્યની કેટલીક ખોટી ઇચ્છાઓને કારણે વિશ્વમાં પર્યાવરણની સમસ્યા વધુ ગંભીર બની છે. પૃથ્વી વનસ્પતિ અને પ્રાણીસૃષ્ટિની મૂળ છે.

• ઇકો ક્લબ શું છે ?

ઇકો ક્લબ એટલે પ્રકૃતિ પ્રેમી વિદ્યાર્થીઓનું જેવાણ એક સંગઠન જે એક સક્રિય સિસ્ટમ છે જે પર્યાવરણના સંરક્ષણની કુશળતા અને માહિતી પ્રદાન કરે છે,

• મહત્વપૂર્ણ લક્ષ્યાંક :

પર્યાવરણ પ્રત્યે જાગૃકતા લાવવા અને પર્યાવરણને સુરક્ષિત રાખવા અને જરૂરી પગલાં લેવા શાળાના બાળકોને આવરી લેતી એક ઇકો ક્લબની સ્થાપના

• શિક્ષક એક ભાગ :

- સૌ પ્રથમ, જે શાળાઓમાં આ કાર્યક્રમનો અમલ થવાનો છે તે શાળામાંથી એક શિક્ષકની પસંદગી કરવામાં આવશે અને આ શિક્ષકને આ લક્ષ્યાંકન તાલીમ આપવામાં આવશે, આ સાથે, ઈકો ક્લબના સભ્યોને તેની પોતાની અને અન્ય શાળાઓમાં પર્યાવરણીય જાગૃતિ કાર્યક્રમો અને પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેવા પ્રેરણા આપવી પડશે.

અઠવાડિયામાં ઓછામાં ઓછા એક કલાક શિક્ષક દ્વારા ઈકો ક્લબના સભ્યોને એસેમ્બલ કરીને કેટલીક પ્રવૃત્તિ કરવી પડશે, પ્રેરણા એ રીતે પૂરી પાડવી જોઈએ કે વિદ્યાર્થીઓ આગામી સપ્તાહમાં કઈ પ્રવૃત્તિ થવી. જોઈએ તે અંગે સૂચનો આપે, તેના અમલીકરણ માટે આચાર્ય સાથે ચર્ચા કર્યા પછી જરૂરી તૈયારીઓ કરવાની રહેશે,

☒ પ્રવૃત્તિઓ :

પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓની ઈકો ક્લબ માટે સમાજને વધુ ઉપયોગી થાય તે માટે નીચેના મુદ્દાઓ મહત્વપૂર્ણ છે.

- નક્કર કચરાનો નિકાલ,
- પ્રદૂષણ નિયંત્રણમાં મદદ,
- -પાણીની અછતને રોકવા માટે કાર્યરત,
- -નાગરિકની સુવિધાઓમાં મદદ,
- શાળાઓ અને ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં વૃક્ષારોપણ,
- પાણીનો બગાડ અટકાવવા જાગૃતિ,
- જાહેર બગીચાઓ અને ઉદ્યાનોની જાળવણી,
- -પર્યાવરણમાં સુધારણા તરફ લોકોની મૈત્રીપૂર્ણ અભિગમ, વલણ અને રસ લાવવા,
- જમીનના સંરક્ષણ અને ભીનાશતા અંગે જાગૃતિ લાવવી,
- યુથ એન્ડ ઈકો ક્લબમાં શાળા પ્રવૃત્તિઓ ને ઉત્પાદક જમીનનું નિર્માણ, શાળા ઔષધીય બગીચો બનાવવા માટે,
- વનસ્પતિ ખેતરો બનાવવા માટે,
- બનેલા ખાડા ખોદવા,
- -ઝૂ, અભયારણ્ય અને પ્રદૂષણ પ્રભાવિત વિસ્તાર જેવા પર્યાવરણને ધ્યાનમાં રાખીને મહત્વપૂર્ણ સ્થળોની મુલાકાત ગોઠવવી, જાગૃતિ માટે શિબિરની વ્યવસ્થા કરવી,
- શાળાઓ અથવા જાહેર સ્થળોએ વૃક્ષારોપણની કામગીરી અને શાળા, વસાહત, જાહેર સ્થળો અને આસપાસના સ્થળોએ સ્વચ્છતા પ્રવૃત્તિઓ,
- - વ્યક્તિગત સ્વચ્છતા વિશે જાગૃતિ લાવવા દા.ત, ભોજન પહેલાં હાથ ધોવા, પાણીના બાઉલનો ઉપયોગ કરીને પાણી લેવા, નખ કાપવા, ખોરાક રાખવા માટે
- - પાણી સાચવવું, ગંદકી ન બનાવવા વગેરે, જાહેર સ્થળોની સ્વચ્છતા રાખવા શિક્ષણ આપવું,
- -શાળાની અંદર અથવા બહાર બગીચા – બગીચાઓની સ્વચ્છતા અને જાળવણી વિશે સભાનતા લાવવા માટે,
- આ કાર્યક્રમ અંતર્ગત પર્યાવરણ સંબંધિત આંતર સ્પર્ધાઓ અને ચર્ચાઓ ગોઠવો દા.ત, પેઈન્ટીંગ સ્પર્ધા, નિબંધ લખવાની સ્પર્ધા, ચર્ચાઓ વગેરે,
- - વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ, વન મહોત્સવ, વન દિવસ, જેવા તહેવારોની ઉજવણી કરવા,

એનેક્ષર :૨

પ્રવૃત્તિઓનું માર્ગદર્શન દર્શાવતું ટેબલ :

માસ	થીમ	ધોરણ ૧ થી ૫	ધોરણ ૬ થી ૮	ધોરણ ૯ થી ૧૨
-----	-----	-------------	-------------	--------------

ઓગસ્ટ	વૃક્ષારોપણ ઝુંબેશ, હરિયાળી મહોત્સવ ઉજવણી	વૃક્ષારોપણ ઉછેર અને સંવર્ધન , જળ શક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ	વૃક્ષારોપણ ઉછેર અને સંવર્ધન , જળ શક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ, મારી શાળા સુંદર શાળા સ્પર્ધા	વૃક્ષારોપણ ઉછેર અને સંવર્ધન , જળ શક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ અને પાણી બચાવો , મારી શાળા સુંદર શાળા સ્પર્ધા
સપ્ટેમ્બર	સ્વચ્છતા ઝુંબેશ, ઉજવણી	સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી , નજીકના વિસ્તારમાં જાગૃતિ માટે રેલી	સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી , નજીકના વિસ્તારમાં જાગૃતિ માટે રેલી, જળ શક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ, લોક ગીત સ્પર્ધા, નિબંધ લેખન સ્પર્ધા	સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી , નજીકના વિસ્તારમાં જાગૃતિ માટે રેલી, જળ શક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ, લોક ગીત સ્પર્ધા, નિબંધ લેખન સ્પર્ધા
ઓક્ટોબર	વેસ્ટ માંથી બેસ્ટ બેસ્ટ ઝુંબેશ,	કાગળની બેગ બનાવવાની કામગીરી , વેસ્ટ મટિરિયલમાંથી આર્ટ અને ક્રાફ્ટ વર્ક, વેસ્ટ માંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા, પાણી, વીજળી અને અન્ય કુદરતી સંસાધનો બચાવો અંગેની જાગૃતિ અભિયાન , વર્લ્ડ હેન્ડ વોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી	કાગળની બેગ બનાવવાની કામગીરી , વેસ્ટ માંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા, જુદા જુદા પ્રકારની વનસ્પતિનું એકત્રિકરણ, વર્લ્ડ હેન્ડ વોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી , પ્લાસ્ટિકની ખરાબ અસરો અને પ્લાસ્ટિકનો ઓછો ઉપયોગ કરવા અંગે સામાજિક જાગૃતિ ,	કાગળની બેગ બનાવવાની કામગીરી , વેસ્ટ માંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા, વર્લ્ડ હેન્ડ વોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી , પ્લાસ્ટિકની ખરાબ અસરો અને પ્લાસ્ટિકનો ઓછો ઉપયોગ કરવા અંગે સામાજિક જાગૃતિ , જમીનનો વધુમાં વધુ ઉપયોગ કરવા અંગે પ્રેરણા સંદર્ભે કામગીરી
નવેમ્બર	રમતોત્સવ	જુદા જુદા પ્રકારની રમતોનું આયોજન (વ્યક્તિગત અને સામૂહિક રમતો), બાલ દિનની ઉજવણી	એથલેટીક્સ અને અન્ય રમતોની સ્પર્ધાનું આયોજન, બાલ દિનની ઉજવણી ચિત્ર સ્પર્ધા	એથલેટીક્સ અને અન્ય રમતોની સ્પર્ધાનું આયોજન, બાલ દિનની ઉજવણી ચિત્ર સ્પર્ધા
ડિસેમ્બર	વિજ્ઞાન અને ગણિત મેળો	શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિતનું અઠવાડિયું ઉજવવું	શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિતનું અઠવાડિયું ઉજવવું , કોયડા સ્પર્ધા, મોડેલોનું પ્રદર્શન	શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિતનું અઠવાડિયું ઉજવવું , કોયડા સ્પર્ધા, મોડેલોનું પ્રદર્શન
જાન્યુઆરી	પતંગોત્સવ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ	પતંગ બનાવવાની હરીફાઈ , શાળામાં પતંગોત્સવ , શાળા શણગારવાની પ્રવૃત્તિઓ	પતંગ બનાવવાની હરીફાઈ , શાળામાં પતંગોત્સવ , શાળા શણગારવાની પ્રવૃત્તિઓ	પતંગ બનાવવાની હરીફાઈ , શાળામાં પતંગોત્સવ , શાળા શણગારવાની પ્રવૃત્તિઓ

ફેબ્રુઆરી	પર્યાવરણ જાગૃતિ ગુંબેશ	પ્રેરણાદાયક વાર્તા સ્પર્ધા , you શિક્ષકો દ્વારા જમીન, પાણી, હવા અને અવાજના પ્રદૂષણ વિશેની જાગૃતિ , પર્યાવરણને લગતી વિડિયો અને શોર્ટ ફિલ્મ બતાવવી	જમીન, પાણી, હવા, અવાજના પ્રદૂષણમાં જાગૃતતા લાવવા માટેની ચિત્ર સ્પર્ધા , ,નિબંધ સ્પર્ધા ,પોસ્ટરો ,સૂત્રો બનાવવા પર્યાવરણ ઉપર ચર્ચા અને પરિસંવાદ ગોઠવવો , પાણી વીજળી અને બીજા કુદરતી સ્ત્રોતો બચાવવા માટેની જાગૃતિ	જમીન, પાણી, હવા, અવાજના પ્રદૂષણમાં જાગૃતતા લાવવા માટેની ચિત્ર સ્પર્ધા , નિબંધ સ્પર્ધા ,પોસ્ટરો ,સૂત્રો બનાવવા પર્યાવરણ ઉપર ચર્ચા અને પરિસંવાદ ગોઠવવો , પાણી વીજળી અને બીજા કુદરતી સ્ત્રોતો બચાવવા માટેની જાગૃતિ
-----------	---------------------------	---	---	--

વર્ષ - ૨૦૨૧/૨૨

યુથ એન્ડ ઈકો કલબ અંતર્ગત ૨૦૨૧-૨૨ માં કરેલ ખર્ચ -

ક્રમ	મળેલ ગ્રાન્ટ	ખર્ચ કરેલ ગ્રાન્ટ	વિગત	રીમાર્ક્સ

મુ.શિ સહી